

Fimmtudaginn 6. apríl 1995.

Nr. 55/1992.

Arnljótur Guðmundsson

(Ragnar Aðalsteinsson hrl.)

gegn

Eyþóri Guðmundssyni

(Jónatan Sveinsson hrl.)

og gagnsök

Skaðabætur. Vinnuslys. Örorka. Miski. Sakarskipting. Aðfinnslur.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Hrafn Bragason, Guðrún Erlendsdóttir, Haraldur Henrysson, Hjörtur Torfason og Pétur Kr. Hafstein.

Aðaláfrýjandi skaut málinu til Hæstaréttar með stefnu 5. febrúar 1992. Hann krefst aðallega sýknu, en til vara lækkunar á kröfum gagnáfrýjanda. Þá krefst hann málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Gagnáfrýjandi áfrýjaði málinu 4. mars 1992. Hann krefst þess aðallega, að aðaláfrýjandi verði dæmdur til að greiða sér 3.906.146 krónur með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 8. desember 1990 til greiðsludags. Til vara krefst hann 3.342.033 króna með sömu vöxtum. Í báðum tilvikum er krafist málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti. Til þrautavara krefst gagnáfrýjandi staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Nokkur ný gögn hafa verið lögð fyrir Hæstarétt.

I.

Atvikum málsins er lýst í héraðsdómi að öðru leyti en varðar réttarsamband aðila. Óumdeilt er, að aðaláfrýjandi var í senn eigandi og húsasmíðameistari byggingarinnar að Frostafold 5 í Reykjavík. Aðaláfrýjandi heldur því fram, að hann hafi samið um málningarverkið við Ingólf Guðnason málarameistara, og hafi hann einn komið fram gagnvart sér sem sjálfstæður verktaki. Gagnáfrýjandi og tveir aðrir málarameistarar hafi hins vegar verið starfsmenn Ingólfs. Aðaláfrýjandi hefur ekki komið fyrir dóm eða fært frekari sönnur að staðhæfingu sinni um þetta. Enginn skriflegur verksam-

ingur var gerður. Þrír málarameistaranna hafa komið fyrir dóm og borið á einn veg um það, að þeir hafi sameiginlega tekið þetta verk að sér gagnvart aðaláfrýjanda, eins og þeir hafi jafnan gert fyrr og síðar, þótt Ingólfur hafi í þessu tilviki tekið við greiðslum frá aðaláfrýjanda fyrir hönd fjórmeninganna og verið skráður sem meistari á uppmælingarblaði. Eins og málið liggur fyrir, verður að miða við, að gagnáfrýjandi hafi verið sjálfstæður verktaki gagnvart aðaláfrýjanda.

II.

Í bréfi Vinnueftirlits ríkisins til lögmanns gagnáfrýjanda 10. október 1990 segir, að umrætt vinnuslys hafi ekki verið tilkynnt til þess og því hafi engin vettvangsrannsókn farið fram. Þá eru rakin ákvæði 9. gr. og 12. gr. reglugerðar nr. 204/1972 um öryggisráðstafanir við byggingarvinnu. Í niðurlagi bréfsins segir svo: „Í þessu tilfelli var handrið fjarlægt frá opinu án þess að nokkur vörn væri sett í staðinn og verður það að teljast brot á reglugerðinni og hefði Vinnueftirlitið verið til kallað þegar slysið átti sér stað hefði öll vinna á stigapallinum verið bönnuð þar til búið hefði verið að setja handrið við opið eða því lokað eins og segir í 12. gr. fyrrnefndrar reglugerðar.“

Aðaláfrýjanda bar sem húseiganda og húsasmíðameistara að sjá svo um, að umbúnaður á byggingarstað væri jafnan með þeim hætti, er starfsmenn hans eða sjálfstæðir verktakar komu að, að fullnægt væri lagaskyldum um öryggi. Ekki er fram komið, að gagnáfrýjandi og starfsfélagar hans hafi átt nokkurn þátt í því að nema á brott trégrindur, sem verið höfðu yfir því opi, sem gagnáfrýjandi féll niður um. Ber að staðfesta þá niðurstöðu héraðsdóms, að umbúnaður á byggingarstað hafi verið skýlaust brot á 9. gr. og 12. gr. reglugerðar nr. 204/1972, og beri aðaláfrýjandi fóbótaábyrgð á því gagnvart gagnáfrýjanda. Á hinn bóginn mátti gagnáfrýjandi, sem er með meistararéttindi í málaraíðn og langa starfsreynslu að baki, gera sér fulla grein fyrir þeirri hættu, sem þarna var fyrir hendi, og þurfti hann ekki að hefja vinnu við þessar aðstæður. Verður hann því sjálfur að bera tjón sitt að hálfu.

III.

Við mat á örorkutjóni gagnáfrýjanda, sem var 56 ára á slysdegi, verður útreikningur Jóns Erlings Þorlákssonar tryggingastærðfræð-

ings frá 9. ágúst 1990 hafður til hliðsjónar, en þar er tekjuáætlun gagnáfrýjanda byggð á meðaltali tekna hans tvö síðustu ár fyrir slysið.

Tjón vegna tímabundinnar örorku gagnáfrýjanda er metið 1.689.200 krónur í framangreindum útreikningi. Fram er komið, að gagnáfrýjandi hafði á þessu skeiði nokkrar tekjur vegna eigin atvinnurekstrar, 600.000 krónur á tekjuárinu 1989 og 650.000 krónur á árinu 1990, en tímabili tímabundinnar örorku lauk 1. júlí það ár. Þykir rétt að líta til þessara tekna við mat á tímabundnu örorkutjóni, sem telst skaplega metið 900.000 krónur.

Tjón vegna varanlegrar örorku og tapaðra lífeyrisréttinda er í útreikningi talið vera 2.324.400 krónur, en höfuðstólsverðmæti greiðslna frá Tryggingastofnun ríkisins er 471.700 krónur. Með hliðsjón af dómvenju um skattfrelsi örorkubóta, hagræði af greiðslu þeirra í einu lagi og að teknu tilliti til greiðslna frá Tryggingastofnun ríkisins þykir örorkutjón gagnáfrýjanda samkvæmt þessum liðum hæfilega metið 1.250.000 krónur. Eru ekki efni til þess að draga frá bætur vegna samningsbundinnar slysatryggingar, sem gagnáfrýjandi hefði getað fengið, hefði hann varið iðgjaldi samkvæmt uppmælingargreiðslu frá aðaláfrýjanda til kaupa á slíkri tryggingu, en aðaláfrýjandi hreyfði þessari málsástæðu ekki fyrir en í Hæstarétti.

Pegar virt eru meiðsl gagnáfrýjanda og afleiðingar þeirra, þykir tjón vegna miska hæfilega metið 150.000 krónur. Er þá tekið tillit til þess, að vaxtatímabil er rúm sex ár.

Samkvæmt framansögðu nemur ætlað örorkutjón gagnáfrýjanda samtals 2.300.000 krónum, og ber aðaláfrýjanda að gjalda honum helming þeirrar fjárhæðar, 1.150.000 krónur. Sú fjárhæð skal bera dráttarvexti samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 8. desember 1990 til greiðsludags, en gagnáfrýjandi krefst ekki vaxta fyrir en að liðnum mánuði frá birtingu stefnu.

Aðaláfrýjandi skal greiða gagnáfrýjanda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, eins og í dómsorði greinir. Hefur þá ekki verið tekið tillit til virðisaukaskatts.

Mál þetta var munnlega flutt í héraði og dómtekið 24. september 1991. Það var endurupptekið 6. desember sama ár án annars tilefnis en dráttar á dómsuppsögu, sbr. 120. gr. þágildandi laga nr. 85/1936

um meðferð einkamála í héraði, og flutt að nýju og dómtekið öðru sinni. Þessi dráttur á málsmeðferð er aðfinnsluverður.

D ó m s o r ð:

Aðaláfrýjandi, Arnljótur Guðmundsson, skal greiða gagn-áfrýjanda, Eyþóri Guðmundssyni, 1.150.000 krónur með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 8. desember 1990 til greiðsludags auk 600.000 króna í málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 18. desember 1991.

Mál þetta, sem dómtekið var 6. desember sl., er höfðað með stefnu, birtri 8. nóvember 1990.

Stefnandi er Eyþór Guðmundsson málarameistari, kt. 220532-2169, Selbrekku 12, Kópavogi.

Stefndi er Arnljótur Guðmundsson húsasmíðameistari, kt. 170429-3709, Beykihlíð 4, Reykjavík.

Dómkröfur stefnanda eru þessar:

Aðallega, að stefndi verði dæmdur til að greiða stefnanda 3.949.801 kr. [auk dráttarvaxta og málskostnaðar], til vara, að stefndi verði dæmdur til að greiða stefnanda 3.385.688 kr. [auk dráttarvaxta og málskostnaðar].

Stefndi gerir þá aðalkröfu, að hann verði alsýknaður af öllum kröfum stefnanda í máli þessu. Verði ekki fallist á sýknu, er þess krafist til vara, að stefndi verði dæmdur til greiðslu lægri fjárhæðar að mati dómsins en nemur stefnu fjárhæð.

Þá er gerð krafa um greiðslu málskostnaðar [...].

Málavextir, málsástæður og lagarök.

Föstudaginn 30. september 1988 um kl. 9.15 var stefnandi, sem er málarameistari að atvinnu, við störf sín að Frostafold 5 í Reykjavík. Var stefnandi að mála og stóð á stigapalli milli 1. og 2. hæðar. Svo háttar til, að frá þeirri brún stigapallsins, sem snýr að útvegg, er 90 sentímetra breitt bíl að glugga, og í umrætt skipti voru engin handrið við þetta op milli stigapalls og glugga, né heldur var opi þessu lokað með öðrum hætti. Stefnandi hafði bundið málningarpensil á skaft og málaði upp fyrir sig. Hann steig út af pallinum og féll niður um opið á næstu hæð fyrir neðan, en frá brún stigapalls niður á gólf eru 2,57 metrar. Við fallið brotnaði vinstri hnjáliður stefnanda og sköflungur, og auk þess slitnuðu liðbönd. Stefnandi var algerlega óvinnufær eftir slysið í 18 mánuði, eftir það var hann talinn hafa 50% örorku í 3 mánuði, og varanleg örorka hans eftir slysið er 25%.

Stefnandi var að störfum ásamt félögum sínum, Hákon Oddgeirssyni og Árna Guðmundssyni, en þeir höfðu tekið að sér málningarvinnu fyrir stefnda, sem var byggingarmeistari hússins og jafnframt eigandi þess.

Stefnandi reisir dómkröfur sínar á því, að slysið megi beinlínis rekja til stórhættulegs vanbúnaðar á vinnustað, sem stefndi sem eigandi og byggjandi hússins og meistari þess verði einn að bera fébótaábyrgð á. Því er haldið fram og við það miðað, að stefndi sjálfur eða starfsmenn hans hafi sýnt af sér stórfellt gáleysi með því að skilja þannig við stiga og stigapalla stigahússins, að öllum þeim, sem leið ættu um þá eða væru þar við vinnu sína, væri mikil hættu búin, ef þeim skrikaði fótur eða gleymdu sér augnablik í önnum starfans. Þessi vanbúnaður sé allur á ábyrgð stefnda sem eiganda og byggjanda hússins, og verði ábyrgð stefnda enn þyngri fyrir það, að hann var jafnframt byggingarmeistari hússins og hafði umsjón með framkvæmd og viðskilnaði allra verka, sem tengdust byggingu þess. Slys, sem sannanlega megi rekja til slíks vanbúnaðar eða ónógs eftirlits með slíkum búnaði, hljóti stefndi sem slíkur að bera fébótaábyrgð á.

Til áréttingar þessum sjónarmiðum er á það bent, að á stefnda sem byggjanda hússins og meistara hafi hvílt lagaskyldur um að ganga þannig frá stigum, stigapöllum og opum á vinnustað, að mönnum, sem ættu þar lögmætum erindum að gegna, væri ekki hættu búin. Vísast í því sambandi til fyrirmæla í 9. gr. og 12. gr. reglugerðar nr. 204/1972 um öryggisráðstafanir við byggingarvinnu, sem mæli fyrir með skýrum hætti, hverra lágmarksráðstafana sé krafist við slíkar aðstæður, svo að viðunandi megi teljast fyrir öryggi þeirra, sem leið eigi um svæðið eða séu þar við vinnu sína.

Fyrir liggi í málinu, að enginn slíkur umbúnaður hafi verið á staðnum, þegar stefnandi kom til vinnu sinnar, og hafi vinnuaðstaða þegar af þeirri ástæðu verið með þeim hætti, að ekki mátti láta hefja vinnu, fyrr en úr þessum annmörkum hefði verið bætt. Leysi það stefnda ekki undan laga- eða ábyrgðarskyldum af þessum vanbúnaði, þótt stefnandi hafi ekki sannanlega haft í frammi neinar athugasemdir þar að lútandi. Hér sé um að ræða kröfur löggjafans um lágmarksöryggisráðstafanir á vinnustað, sem ekki sé unnt að semja sig frá með neinum hætti. Það, að stefnandi hóf vinnu sína við þessar aðstæður, leysi ekki stefnda undan þeirri ábyrgð, sem hann stóð frammi fyrir með því að láta hjá líða að bæta úr þessum vanbúnaði eða sjá svo um, að það yrði gert.

Stefnandi heldur því fram, að stefndi hafi fellt á sig fébótaábyrgð á slysi þessu á grundvelli almennu skaðabótareglunnar, eða ef talið verði, að vanræksluna megi rekja til manna, er stefndi ber ábyrgð á, er bótaábyrgðin gagnvart stefnanda studd reglum skaðabótaréttar um húsbóndaábyrgð.

Stefnandi telur, að slysið verði beinlínis rakið til ólögmætrar og saknæmrar vanrækslu stefnda um lögboðnar öryggisráðstafanir á greindum vinnustað.

Stefnandi ber fyrir sig 31. og 33. gr. byggingarlaga nr. 54/1978 og lög um aðbúnað og hollustuhætti á vinnustöðum nr. 46/1980, einkum IV. – V. kafla laganna, auk reglugerðar nr. 204/1972.

Stefndi andmælir því, að hann beri skaðabótaábyrgð á tjóni stefnanda. Fráleitt sé að telja, að um stórhættulegan vanbúnað hafi verið að ræða á vinnustaðnum. Tilvísun til ákvæða laga nr. 54/1978, laga nr. 46/1980 svo og reglugerðar nr. 204/1972 eigi ekki við, eins og aðstæður hafi verið. Hvorki stefndi né nokkur starfsmanna hans hafi með saknæmum og ólögmætum hætti valdið tjóni stefnanda. Um hafi verið að ræða óhapp, sem stefnandi geti sjálfum sér um kennt.

Í öðru lagi er sýknukrafan studd því, að stefnanda, sem var með um 40 ára starfsreynslu, hafi verið ljós áhætta á tjóni, eins og hann stóð að verkinu, og með því fyrirgert öllum rétti til bóta. Stefnandi hafi átt þess kost að byrja verk sitt annars staðar en á stigapallinum. Hann hafi ekki notað stiga, eins og eðlilegt hefði verið, og hefði getað notað pensil með lengra skafti. Þessu til viðbótar hlaut hann að hafa séð opið, og sjálfum hafi honum staðið næst að gera öryggisráðstafanir.

Í þriðja lagi er sýknukrafan studd því, að tjón stefnanda megi rekja til saknæmrar hegðunar hans sjálfs, og hafi hann því átt alla sök á tjóni sínu og eigi enga skaðabótakröfu á hendur stefnda.

Verði ekki fallist á sýknukröfu, er því haldið fram, að stefnandi verði að bera tjón sitt að verulegu leyti sjálfur vegna eigin sakar.

Þá telur stefndi óljóst, hvert tjón sé afleiðing óhappsins. Stefnandi hafi fljótlega byrjað að vinna aftur og ekki gætt þeirrar skyldu sinnar að draga úr tjóni sínu.

Þá er örorkumati mótmælt sem allt of háu og örorkutjónsútreikningum sem röngum, að því er varðar forsendur og vaxtakröfu. Einnig beri að meta til meiri lækkunar hagræði af eingreiðslu og skattahlunnindum. Þá er miskabótakröfu og mótmælt.

Forsendur og niðurstaða.

Stefnandi og vitnin Ingólfur Guðnason og Árni Guðmundsson hafa komið fyrir dóm og gefið skýrslur.

Leggja verður frásögn stefnanda um tildrög slyssins til grundvallar um málavexti, enda ekki mótmælt af stefnda, og hlýtur hún auk þess stuðning af frásögn vitnisins Árna Guðmundssonar.

Samkvæmt þessu var stefnandi að mála í kverkar milli lofts og veggja

með pensli, sem hann hafði fest á langt skaft. Stóð hann á stigapalli, en frá brún hans að glugga var 90 cm breitt og 3 metra langt op, sem stefnandi datt niður um, þegar hann steig út af pallinum. Pallbrúnin var 2,57 metra fyrir ofan gólf það, er stefnandi lenti á við fallið. Fram kemur í málinu, að op þetta hafði verið varið, en trégrind, sem sett hafði verið fyrir það, hafði verið tekin í burtu, er lagt var í gólf, og ekki sett nein vörn aftur fyrir opið.

Í 9. gr. reglugerðar um öryggisráðstafanir við byggingarvinnu nr. 204/1972 segir m. a.: „Á vinnuflötum, verkpöllum, tröppum, göngubrúm o. s. frv. skal vera handrið, ef hæðin er meiri en 2 m frá jörð, eða öðrum fleti, og skal handrið vera alls staðar þar, sem hætta getur verið á, að menn falli niður. Að jafnaði skal: a. handrið hafa handlista, sem sé í 1 m hæð frá gólfi og að minnsta kosti 5/4" × 5", einn hnélista 0,5 m frá gólfi og að minnsta kosti 1" × 4" og að minnsta kosti 5" háan fótlista, sem sé örugglega festur á uppi- stöðustöðir verkpalls, eða sérstakar handriðastöðir með ekki meira en 3 m millibili.“

Þá eru í 12. gr. sömu reglugerðar ákvæði um, að öll göt á gólfum og vinnupöllum, sem hætta getur verið á, að menn falli niður um, skuli vera umgirt handriði skv. 9. gr. eða hleri settur fyrir gatið.

Þegar stefnandi slasaðist, var opið óvarið, eins og að framan greinir, og var sá umbúnaður brýnt brot á tilvitnuðum ákvæðum nefndrar reglugerðar nr. 204/1972. Verður að fallast á það með stefnanda, að sú hafi verið megin-sök slyssins, og ber stefndi ábyrgð á því.

Hins vegar ber að líta til þess, að stefnandi, sem er reyndur málari, mátti gera sér ljóst, að aðstæður voru honum hættulegar, og með hliðsjón af því ber hann nokkra sök á slysinu sjálfur.

Með tilliti til þessa verður stefndi dæmdur til að greiða stefnanda tjón hans að 2/3 hlutum.

Í vottorði Gunnsteins Gunnarssonar lækni segir svo um meiðsli stefnanda: „Við rannsókn greindist brot og liðbandaslit sem hafði orðið við fallið á vinstra hnélið og sköflungi. Var hann lagður inn umsvifalaust og lá á bæklunardeild Landspítala 30. 9. til 14. 10. 1988. ... Hann var síðan í eftir-meðferð á vegum bæklunardeilda ... Í sjúkraþjálfun hefur hann verið nær samfelld síðan. Í júní '89 kom hann á stofu til undirritaðs og var þá með mikinn stirðleika í hnénu og gat ekki kreppt það umfram 90°. Í framhaldi af því var hann lagður inn á bæklunardeild, þó ekki fyrr en 2.–6. 10. '89, og var hnéð liðkað til í svæfingu og áætluð sjúkraþjálfun áfram og hefur hann verið í þeirri meðferð fram að þessu. Þann 23. des. 1988 var hann lagður inn á bæklunardeild Landspítalans og lá þar til 29. des. sama ár. Hafði Eyþór þá fengið stíflu í meginbláæðina í vinstra læri, og má reikna þessa æðastíflu

sem afleiðingu eftir slysið. Hann var síðan á blóðþynningarmeðferð allengi eftir þetta.“

Í mati Stefáns Bogasonar læknis á örorku stefnanda frá 20. júní 1990 segir m. a.: „Við skoðun nú er vinstra hné stöðugt. Hann getur beygt hnéd um áttatíu og fimm gráður og hefur fulla réttingu. Það brakar verulega í hnénu við hreyfingar. Hann hefur ekki getað tekið upp sitt fyrra starf svo neinu nemur. Hann getur ekki unnið í stigum, ekki unnið niður fyrir sig og ekki farið upp á þak. Hann getur ekki kropsið eða sest á hækjur sér, þreytist við allan gang. Slasaði er þannig með verulega fötlun á vinstra hné eftir slysið. Hann vantar talsvert upp á fulla hreyfingu á hnénu, getur ekki kropsið og á erfitt með að ganga upp stiga, auk þess sem hann þreytist við allan gang. Má búast við að einkenni þau sem slasaði hefur enn muni verða varanleg.“

Tímabundin og varanleg örorka af völdum þessa slyss þykir hæfilega metin sem hér segir:

Frá slysdegi talið í 18 mánuði	100%
Eftir það talið í þrjá mánuði	50%
Varanleg örorka	25%“

Jón Erlingur Þorláksson tryggingastærðfræðingur hefur reiknað út höfuðstólsverðmæti vinnutekjutaps á slysdegi, annars vegar miðað við meðaltekjur iðnaðarmanna og hins vegar miðað við tekjur stefnanda sjálfs síðustu þrjú ár fyrir slysið. Verður síðarnefndi útreikningurinn lagður til grundvallar hér, og er niðurstaða hans þessi:

„Vegna tímabundinnar örorku	kr. 1.689.200
Vegna varanlegrar örorku	- 2.192.800
<u>Samtals</u>	<u>kr. 3.882.000</u>

Verðmæti tapaðra lífeyrisréttinda vegna slyssins áætla ég 6% af höfuðstólsverðmæti taps vegna varanlegrar örorku. Það verður í þessu tilfelli kr. 131.600.

Frá Tryggingastofnun ríkisins fékk Eyþór dagpeninga fyrir tímabilið 7/10 1988 til 2/10 1989, 232.796 kr., og örorkubætur 280.664 kr. 15/2 1990. Höfuðstólsverðmæti þeirra greiðslna reiknast mér á slysdegi 471.700 kr.“

Fjártjón stefnanda vegna slyss hans er samkvæmt þessu 3.541.900 krónur, þ. e. a. s. útreiknað örorkutjón og verðmæti tapaðra lífeyrisréttinda að frádregnum greiðslum frá Tryggingastofnun ríkisins.

Pegar litið hefur verið til þess, að bætur þessar eru skattfrjálsar, og hagræðis af eingreiðslu, þykir tjón stefnanda hæfilega metið 1.950.000 krónur.

Þá þykir bera að dæma stefnanda miskabætur, sem ákvarðast 250.000 krónur.

Samkvæmt þessu er heildartjón stefnanda 2.200.000 krónur. Þar af ber hann sjálfur 1/3, og verður stefndi dæmdur til að greiða stefnanda 1.466.667 krónur með vöxtum, eins og greinir í dómsorði.

Eftir úrslitum málsins ber að dæma stefnda til að greiða stefnanda 365.000 krónur í málskostnað, og hefur þá verið tekið tillit til reglna um virðisaukaskatt og þess, að kostnaður vegna örorkumats og tjónsútreiknings telst til málskostnaðar.

Allan Vagn Magnússon borgardómari kvað upp dóm þennan.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Arnljótur Guðmundsson, greiði stefnanda, Eypóri Guðmundssyni, 1.466.667.00 krónur með vöxtum skv. 7. gr. vaxtalaga nr. 25/1987, sbr. 2. gr. laga nr. 67/1989, frá 30. september 1988 til 8. desember 1990, en með dráttarvöxtum skv. III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 8. desember 1990 til greiðsludags.

Stefndi greiði stefnanda 365.000 krónur í málskostnað, sem beri dráttarvexti skv. III. kafla vaxtalaga að liðnum 15 dögum frá dómsuppkvaðningu til greiðsludags.
